

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑
วันจันทร์ที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

~~~~~

ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติดังนี้

๑. สถานการณ์ข้าวโลกข้าวไทย ปี ๒๕๖๑/๖๒

๑.๑ รับทราบสถานการณ์ข้าวโลก ปี ๒๕๖๑/๖๒ ตามที่กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ ผลผลิตข้าวโลก จะมีประมาณ ๔๘๗.๕๗ ล้านตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๐/๖๑ ร้อยละ ๐.๒๐ เนื่องจากคาดว่าผลผลิตข้าวของจีน อินเดีย และปากีสถาน จะลดลง โดยจีนปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นแทนข้าว ได้แก่ ข้าวโพด และมันฝรั่ง การบริโภคข้าวโลก ปี ๒๕๖๒ จะมีประมาณ ๔๘๗.๘๑ ล้านตัน เพิ่มขึ้น ๖.๓๑ ล้านตัน หรือร้อยละ ๑.๓๑ จากปี ๒๕๖๑ เนื่องจากประชากรของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สต็อกข้าวโลก ปลายปี ๒๕๖๒ จะมีประมาณ ๑๔๓.๕๗ ล้านตัน ลดลง ๐.๒๕ ล้านตัน หรือร้อยละ ๐.๑๗ จากปลายปี ๖๑ การส่งออก ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ อินเดียส่งออกข้าวอันดับ ๑ ของโลก ๗.๙๘ ล้านตัน รองลงมาเป็นไทย ๖.๘๑ ล้านตัน เวียดนาม ๔.๖๕ ล้านตัน ปากีสถาน ๒.๐๘ ล้านตัน และสหรัฐฯ ๑.๙๔ ล้านตัน ราคาข้าวไทยเทียบกับประเทศผู้ส่งออกสำคัญ จากรายงานราคาส่งออกข้าวสารของ The Rice Trader ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ข้าวขาว ๕% ปากีสถาน ๓๙๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน เวียดนาม ๓๙๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน อินเดีย ๓๙๐ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน และไทย ๓๘๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ข้าวขาว ๒๕% เวียดนาม ๓๗๐ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ไทย ๓๖๗ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ปากีสถาน ๓๕๘ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน และอินเดีย ๓๔๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ข้าวหอม อินเดีย ๑,๐๘๐ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ไทย ๘๑๘ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน และเวียดนาม ๕๒๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ข้าวหนึ่ง ปากีสถาน ๔๑๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน อินเดีย ๓๙๐ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน และไทย ๓๘๕ เหรียญสหรัฐฯ/ตัน ราคาส่งออกข้าวส่วนใหญ่ของไทยปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากอยู่ระหว่างส่งมอบข้าวเอกชนและมีคำสั่งซื้อข้าวเพิ่มเติมจากภูมิภาคเอเชีย ขณะที่ราคาข้าวหอมมะลิปรับตัวลดลงเนื่องจากผู้นำเข้ารอประเมินผลผลิตข้าวฤดูกาลใหม่ การส่งออกข้าวคุณภาพสูง ไทยส่งออกข้าวคุณภาพสูง ๗๙๘ ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๑๕.๕๙ ปริมาณการส่งออกรวม ๗๒๑,๗๘๔ ตัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๒๖.๓๕ เนื่องจากราคาส่งออกข้าวหอมมะลิปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้จีน สิงคโปร์ และฮ่องกงนำเข้าลดลง

๑.๒ รับทราบสถานการณ์ข้าวไทย ปี ๒๕๖๑/๖๒ การเพาะปลูก รอบที่ ๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดเป้าหมายพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าว รอบที่ ๑ จำนวน ๕๘.๒๑ ล้านไร่ ขณะนี้เพาะปลูกแล้ว ๔๘.๒๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๘๔ ของเป้าหมาย และมีการเก็บเกี่ยวแล้ว ๓.๕๑ ล้านไร่ ทั้งนี้ หลายจังหวัดในภาคเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดพิษณุโลก และพิจิตร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ประสบภาวะฝนทิ้งช่วงทำให้ต้นข้าวขาดน้ำ ในแปลงนามีวัชพืชมาก ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวรอบที่ ๒ การเพาะปลูก รอบที่ ๒ กระทรวงเกษตรฯ กำหนดเป้าหมายพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าว จำนวน ๑๒.๒๑ ล้านไร่ เกษตรกรจะเพาะปลูกช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ - เมษายน ๒๕๖๒ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๑/๖๒ รอบที่ ๑ มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแล้ว ๓.๓๗ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๕ ของเป้าหมาย ๔ ล้านครัวเรือน พื้นที่ ๔๖.๑๘ ล้านไร่ และสถานการณ์ด้านราคาข้าวส่วนใหญ่ทรงตัวใกล้เคียงกับครั้งที่ผ่านมา ยกเว้นข้าวเปลือกหอมมะลิที่ปรับตัวลดลงเล็กน้อย และปรับตัวตามความต้องการของตลาดและปริมาณข้าว

๑.๓ ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี

๑) มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศึกษาวิธีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรใหม่ให้รวดเร็วทันเวลา และเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยอาจจะไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรใหม่ทุกปี เช่น ปรับปรุงเฉพาะเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูก เพื่อไม่สิ้นเปลืองงบประมาณในการดำเนินงาน

๒) มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ จัดทำสัดส่วนของผลประโยชน์จากการขายข้าว (Profit Sharing) ของผู้เกี่ยวข้อง ๓ กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกร โรงสี และผู้ส่งออกข้าว ว่าแต่ละฝ่ายได้รับประโยชน์เป็นสัดส่วนเท่าใด และติดตามการซื้อข้าวเปลือกของโรงสี เพื่อให้ได้ข้อมูล สาเหตุ และข้อเท็จจริง เนื่องจากผลการสำรวจของทีมงานนายกรัฐมนตรี พบว่าเกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบ ขายข้าวไม่ได้ตามราคาที่ประกาศ และรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบภายใน ๑ เดือน

๓) มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISDA) กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ พยากรณ์ผลผลิตสินค้าข้าว และสินค้าเกษตรที่สำคัญในระดับจังหวัด โดยให้มีการจัดตั้งคณะทำงานฯ ระดับจังหวัดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการคาดคะเนหรือพยากรณ์ผลผลิตข้าว และสินค้าเกษตรที่สำคัญ รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ เช่น ฝนทิ้งช่วง น้ำท่วม และรายงานผลการพยากรณ์ให้นายกรัฐมนตรีทราบทุกเดือน

๒. โครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้คุณประโยชน์ข้าวและการส่งเสริมการบริโภคข้าวอินทรีย์และข้าว GAP

รับทราบแผนการดำเนินงานของกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายใน ที่ได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้คุณประโยชน์ข้าวและการส่งเสริมการบริโภคข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ดังนี้

๒.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้คุณประโยชน์ข้าวและการส่งเสริมการบริโภคข้าวอินทรีย์ และข้าวสาร Q อย่างต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ อาทิ สปอตวิทยุ สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน

๒.๒ รณรงค์ส่งเสริมการบริโภคข้าวร่วมกับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ เช่น ห้างสรรพสินค้า สมาคมภัตตาคาร สถานพยาบาล

๒.๓ ประชาสัมพันธ์โครงการสนับสนุนผู้ส่งออกข้าวมาตรฐานรับรองออร์แกนิกไทยแลนด์ เช่น การสนับสนุนค่าตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ โครงการเชื่อมโยงตลาดอินทรีย์และข้าวสาร Q ครบวงจร เป็นต้น

๓. การทบทวนโครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒

เห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาทบทวนมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ดังนี้

๓.๑ กรณีเกษตรกรฝากเก็บข้าวไว้ที่สหกรณ์หรือสถาบันเกษตรกร ให้ปรับปรุงสัดส่วนการแบ่งค่าเก็บรักษาข้าวเปลือกตันละ ๑,๕๐๐ บาท จากมติคณะรัฐมนตรี (๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑) ที่เดิมให้สหกรณ์ตันละ ๑,๐๐๐ บาท และเกษตรกรได้รับตันละ ๕๐๐ บาท **ปรับเป็น “ให้เกษตรกรได้รับตันละ ๑,๐๐๐ บาท และสหกรณ์ได้รับตันละ ๕๐๐ บาท”**

๓.๒ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ต้องเก็บรักษาข้าวเปลือกหลักประกันไว้ในยุ้งฉางหรือสถานที่เก็บของตนเองเท่านั้น

๓.๓ ปรับปรุงวิธีการเก็บรักษาข้าวเปลือกของสถาบันเกษตรกร ต้องเก็บรักษาข้าวเปลือก โดยบรรจุข้าวเปลือกในกระสอบป่านหรือถุง Big bag และวางเรียงในยุ้งฉางหรือสถานที่เก็บเพื่อสะดวกในการตรวจสอบหรือเก็บข้าวในยุ้งฉางที่ยกพื้นสูง หรือไซโล (SILO) ยกเว้นกรณีเทกองจะต้องมีระบบการระบายอากาศ เพื่อการรักษาคุณภาพข้าวเปลือกไม่ให้เสื่อมสภาพ ตลอดระยะเวลาโครงการ

๓.๔ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ นบข. นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

๔. การเพิ่มโควตาการส่งออกข้าวไป EU สำหรับนำไปจัดสรรให้ผู้ประกอบการโครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าวที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

๔.๑ รับทราบผลการดำเนินงานในปี ๒๕๖๐/๖๑ มีผู้เข้าร่วมโครงการที่เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ประกอบด้วย ผู้ประกอบการค้าข้าว ๒๘ ราย เกษตรกร ๗๔ กลุ่ม ปริมาณข้าวที่มีการซื้อขายปริมาณรวม ๖,๖๙๑.๔๗ ตัน จำแนกเป็นข้าวอินทรีย์ ปริมาณ ๑,๗๑๖.๓๒ ตัน ข้าว GAP ปริมาณ ๔,๙๗๕.๑๕ ตัน โดยมีผู้ประกอบการ ๙ ราย ที่เชื่อมโยงตามโครงการและได้รับการจัดสรรโควตาปริมาณ ๒,๐๐๐ ตัน ส่งออกไป ๑,๙๖๒ ตัน

๔.๒ รับทราบเป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จะมีข้าวอินทรีย์ รวมปริมาณ ๙๙๗,๐๐๐ ตันข้าวเปลือก

๔.๓ เห็นชอบการขอขยายปริมาณการจัดสรรโควตาการส่งออกข้าวไปสหภาพยุโรป (EU) ให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวที่เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ จากเดิม “ร้อยละ ๑๐ (๒,๐๐๐ ตัน) ของปริมาณโควตาทั้งหมด” เป็น “ร้อยละ ๒๕ (๕,๐๐๐ ตัน) ของปริมาณโควตาทั้งหมด ภายในปี ๒๕๖๔”

๔.๔ มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาสัดส่วนโควตาที่เหมาะสมตามการประเมินผลผลิตข้าวในโครงการ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสถิติการส่งออกข้าวที่กระทรวงพาณิชย์ประมวลได้เป็นรายปีต่อไป

~~~~~

ฝ่ายเลขานุการ นบข.
กรมการค้าภายใน
กันยายน ๒๕๖๑